

Nejlepší doživost na Strakonicku

Rodinnou farmu Martina Holuba byste našli nedaleko jihočeské Blatné, 520 ha půdy obhospodařuje v okolí v Myštic a Uzenic. Tento chov holštýnského skotu dosahuje nejlepších nádojů v okrese (10 890 kg mléka při 4 % tuku a 3,54 % bílkovin), ale chovatel přitom produkční a reprodukční ukazatele příliš nesleduje. Důležité je pro něho poskytnout životní komfort a svobodu dojnícím, což se mu vyplácí.

Martin Holub aktuálně hospodaří v areálu bývalého JZD Myštice a chová zde asi 80 dojnic holštýnského skotu z převodného křížení plus mladé kategorie. Jako určitý svůj koníček pastevně chová plemeno masný simentál, ale tradičně vykrmuje i všechny holštýnské býčky odchované na farmě. Pěstuje ozimou pšenici, ozimý a jarní ječmen, oves a řepku. Pro krmlivovou základnu slouží asi 40 ha silážní kukuřice a jetelotrávní porosty.

podaření patří do nedalekých Uzenic, kde v restituci získali Holubovi starou stodolu, několik historických strojů z družstva, pět strakatých krav a asi deset hektarů půdy. Na základě pronájmů se brzy objem obdělávaných hektarů rozrostl na 180.

Původně byly krávy ustájeny vazně a jak podotýká farmář, chov mléčného skotu znamenal pro ně jenom vidle, kolečko, trakař a koňský povoz. Ale stále poslouchal a dodnes se řídí slovy

rozhodl pro významnou rekonstrukci. Do původní K176 se instalovala boxová lože a dojirna byla na konci roku vyměněna za dojící automat.

Ve stáji s poměrně dobře izolovaným stropem, a tedy i dobrým mikroklimatem, jsou dnes k vidění boxová lože bohatě nastlaná slámou, jeden krmný stůl a několik kotců porodny a pro ustájení jalovic. Chodby s betonovým povrchem se pravidelně vyhrnují manipulátorem. Na čele stáje je instalován jeden dojící robot DeLaval VMS V 300, který dobře zvládá obsloužit 60 krav v laktaci.

Zleva Martin Holub, zootechnička Jindřiška Koželuhová a výživář Petr Novotný

Jak to vidí výživář?

„Nyní je to luxus! Všimněte si toho klidu ve stáji,“ podotýká Ing. Petr Novotný z VVS Verměřovice, který již více než osm let dělá zdejší farmě poradce pro výživu. „Z hlediska vzájemné spolupráce mně takový chov vyhovuje – jde o několik málo lidí, kteří mají společný zájem – aby to fungovalo. A ono to funguje, neboť se mohou stoprocentně spolehnout na to, že krávy dostanou, co potřebují.“ Velký důraz je na farmě Martina Holuba kladen na výrobu kvalitních objemných krmiv. Jetelotrávní porosty se sečou v optimální zralosti a hmota je do jam navážena v sušině 30 až 35 %. Ke konzervaci se používá enzymatic-

ko-biologický přípravek. Při výrobě siláže je kladen důraz na délku řezanky hmoty s ohledem na sušinu. Hlídá se i narušení zrn. Siláž je konzervována biologickým konzervantem s hetero a homofermentativními bakteriemi k zajištění stability i při nedostatečně velkém odběru hmoty z jámy.

Krmnou dávku pro celou skupinu produkčních dojnic navrhuje výživář primárně jednoduchou. Je založena na asi 26 kg kukuřičné siláže, 12 kg jetelotrávy, 0,5 kg slámy, 5 kg řepkového šrotu, 2 kg tritikale nebo ječmene a nakupované granulované obilné směsi. Potřeb-

Pohoda dojnic ve stáji je pro farmáře klíčová

„Kvalitní objem je pro potřeby skotu to hlavní, takže se snažíme obnovovat trvalé travní porosty. Kromě kukuřice sečeme a konzervujeme objemná krmiva vlastními silami, máme i vlastní šrotování zrnin,“ vysvětlují na úvod majitel farmy spolu s přítelkyní Jitkou Hůrkovou a zootechničkou Jindřiškou Koželuhovou.

Jak to bylo v minulosti?

Rolnická a chovatelská tradice doprovázela Martina Holuba od malička, otec Václav Holub (73 let), ačkoli pracoval ve zdejším družstvu, vždy choval nějaké to dobytce. Hospodařit na svém začali otec a syn Holubovi velice záhy po sametové revoluci, kdy požádali o navrácení majetku. Martina tato skutečnost dokonce uvolnila o půl roku dříve z vojny. Začátky hos-

svého otce: „Když něco děláš, dělej to pořádně.“ Tak se z pronajatého statku v Uzeničkách podařilo v roce 2000 přejít do většího areálu. Po rozpadu zdejší s. r. o. jako následníka původního družstva v Myšticích postupně farma Holubových odkoupila areál původního JZD spolu s kravinem K176. Dojilo se na stání do potrubí, modernizoval se také mechanizační vozový park. Nějaký čas ošetřovatelé u Holubů zápasili s oběžným shrnovačem a teprve v roce 2008 přešli na volné ustájení, koupili také starší tandemovou dojírnu Alfa Laval (2 x 3), později ji modernizovali o automatické stahování dojících souprav a air wash systém. Krávy byly na hluboké podestýlce a dojily např. v roce 2012 průměrně 8530 kg při 3,63 % tuku a 3,62 % bílkovin. Takové ustájení vydrželo až do roku 2019, kdy se farmář

Venkovní odchov telat v areálu bývalého družstva Myštice

O dojení se od listopadu 2019 stará jen jeden „pracovník“, a ten se nezakecá

Vylepšení dojícího robotu v podobě odlučovače slámy si Martin Holub nemůže vynachválit, neboť se nezanášejí trysky

Stáj sice dost pamatuje, ale podmínky v ní po rekonstrukci nejsou pro krávy špatné

nou dávku pro rozdíly v uživatelské dojírnice získávají v dojírnici robotu. „Před zavedením dojírnice automatu byla krmna jednotná krmná dávka, přičemž dojnice v závěru laktace dostávaly zbytečně energeticky bohatou krmnou dávku. Nyní je dávka postavena na optimalizaci dusíkatých látek s mírným nedostatkem energie – tu právě získají dojnice při individuálním dávkování granulí v robotu. Jde o to, aby ve druhé fázi laktace dojnice netloustly. Některé vysokoužitkové krávy – nad 60 litrů – mají dostat v robotu až 9 kg jadra. Je to dost, může to vést i k acidózám, často ale celé toto množství denně nepřijmou. Určitým problémem v dávkování jsou také nedožerky granulí v robotu – ty obvykle přijme následující kráva. Máme upozorňováno, že některé se právě z tohoto důvodu snaží okupovat dojírnici robot. Systém musíme doladit, snažím se energii v TMR opatrně zvyšovat,“ vysvětlil Petr Novotný okolnosti optimalizace výživy dojnic v kombinaci s robotickým dojením (krmním). Dodal, že do směsné krmné dávky přidává chráněnou kyselinu palmitovou

a glycerol s melasou pro pohotovost energii, ale také éterické oleje a silice pro zvýšení příjmu objemného krmiva. Samozřejmostí je podle výživáře obohacení krmné dávky o živé kvasinky. Protože jde o malé skupiny, je krmná dávka pro krávy stojící na sucho stejná jako pro březí jalovice. Příprava na porod dostává mix KD pro suchostojné a vrchol laktace. „Je to sice kompromis, ale v praxi to vyhovuje. Samozřejmě sledujeme zdravotní stav všech těchto kategorií a jsme připraveni to korigovat,“ dodal poradce Petr Novotný.

„Naše spolupráce s Petrem Novotným funguje již od roku 2012, máme mezi sebou možná více než jen obchodní vztah,“ komentuje farmář a Jindřiška Koželuhová. „Když mi ale třeba Petr řekne, že výkrm holštýnských býků se nevyplatí, já nesouhlasím. Tradičně jsme to tak dělali, je to určitý bonusový příjem – 48 až 50 Kč za kg v živém. Přitom v této kategorii zvířat nacházíme uplatnění pro nedožerky ze žlabu od produkčních dojnic. Můžeme využít kromě objemných krmiv také zbytky po čištění obilí nebo jiné vedlejší produkty,“ popsal výhody výkrmu býčků Martin Holub.

Nové zkušenosti

Dojící automat a rekonstruovaná stáj byly uvedeny do provozu 19. listopadu 2019. Chovatel preferuje volnost – proto si vybral dobrovolný pohyb stáda. Žádné průchozí nebo selekční branky tedy ve stáji v Myšticích nenajdeme. Začátky nebyly úplně jednoduché, podobně jako všude. Farmářova přítelkyně Jitka Hůrková má, podle jeho slov, zvláštní dar. Dokáže vždy přemluvit zvířata, aby dělala to, co se po nich chce. Proto v začátku tři dny přeháněla přes robot krávy, které se tak naučily prostor automatu na-

vštěvovat. Po spuštění se jenom některé lekaly podivných zvuků vycházejících z robotu, ale nebyl vážnější problém. Průměrný počet podojení byl v květnu 2,6, přičemž 17 z 60 krav se dojilo třikrát a vícekrát denně.

„Pro tento robot jsme se rozhodli také z jednoho prostého důvodu – dojírnici zařízení jde jednoduše nasadit ručně. Krávy přidaly na mléce a už mohu kladně hodnotit i fakt, že kvalitní dojení po jednotlivých čtvrtích přispělo k ozdravení vemen dojnic. Když sleduji rozdíly ve čtvrtích u jedné krávy – může třeba jedna dát pouze dva litry, a jiná i 12 až 14 litrů. To znamená, že na klasické dojírny byly ty čtvrtě s malým nádojem silně předojovány. Počet somatických buněk se pohybuje trvale okolo 100 až 140 tisíc.

Na krávy netlačíme...

Když nahlédnete do přehledu reprodukčních ukazatelů z programu Milk Profit Data, je průměrný inseminační interval 89,9 dní, inseminační index pro všechny dojnice 2,6, servis perioda 139 a skutečné mezidobí v dubnu roku 2020 bylo 434 dní. Pokud jde o péči o končetiny, k úpravě dochází zhruba jednou, někdy dvakrát ročně. Koupele na farmě v Myšticích ještě neměli důvod zavést.

Martin Holub a zootechnička to komentují slovy: „Za rok máme z 60 krav asi 20 uzavřených laktací. Víme, že mezidobí je dlouhé, ale ukazatele reprodukce nás nijak netlačí, ani my netlačíme na krávy. Proč také, když to funguje“.

„Na farmě Martina Holuba pracuji deset let. Nebyla to pokaždé snadná cesta, ale vždy radostná. Pracovat s lidmi, kteří dělají svou práci od srdce a poslouchají své instinkty více, než hledí do tabulek, je prostě potěše-

ním. Chtěla bych touto cestou poděkovat všem, kdo tvoří malý a poctivý tým. Martinovi, jeho přítelkyni a také synům, Davidovi, Martinovi juniorovi a Danovi. Za skvělou veterinární práci děkuji také MVDr. Marii Cízové, její dlouholeté zkušenosti a potěšení z práce jsou obrovským přínosem,“ vyjádřila se Jindřiška Koželuhová.

My a koronavirus?

„Období koronavirové jsme zvládli, jak se říká, bez ztráty kytičky. Jen jsme zakázali přístup lidem do areálu farmy a dodržovali základní hygienická pravidla. Pouze z německé mlékárny Goldsteig, kam dodáváme přes MHD Jih, nám přišlo doporučení, abychom ubrali na uživatelské. To se nám hodilo, neboť naše krávy byly po přechodu na dojírnici automat. Přesto ale brzy začaly přidávat, tudíž se naše dodávka naopak zvýšila. S cenou kolem devíti korun však můžeme být spokojeni, protože splácíme úvěr, mám z výraznějšího propadu ceny mléka obavy, ale snad to nebude dramatické.

Aktuálně přemýšlíme o pořízení robotu na vyhrnování hnoje, ale zatím se nám nedaří najít vhodného. Totiž tady před dojírnici automatem se chodba stáčí esovitě a již zamýšlený robot by to nezvládl, takže hledáme dál. Stará stáj ještě dobře slouží, díky ventilátorům a izolacím střech je mikroklima uvnitř i v létě dobré. Mám v plánu pro produkční skupinu na jednom boku stáje udělat výběh – inspirovalo mne přechodné období při rekonstrukci, kdy všechny krávy vyhledávaly pobyt venku,“ dodal Martin Holub.

Na otázku budoucnosti farmy odpovídá Martin Holub jasně: „Mám tři syny, tak se nebojím.“

Lukáš Prýmas

Farmář s přítelkyní Jitkou Hůrkovou